

Traducció i notes de Jaume Ortola

Títol original: *Faust (Eine Tragödie)*

El projecte de traducció de la primera part de *Faust* de Goethe va rebre el 6è premi de traducció «Vidal Alcover» dels Premis Literaris Ciutat de Tarragona de l'any 2005, amb un jurat compost per Jordi Jané, Jaume Medina, Francesc Parcerisas, Joaquim Sala-Sanahuja, Monika Zgustová i Rosa Comes.

La traducció de la segona part de *Faust* de Goethe ha comptat amb una subvenció de la Institució de les Lletres Catalanes l'any 2007.

Primera edició: abril del 2009

© de la traducció: Jaume Ortola i Font, 2009

© de la presentació: Guillem Calaforra, 2009

© d'aquesta edició: Riurau Editors

Carrer de l'Agregació, núm. 1, 2n 1a

08041 Barcelona

www.riuraueditors.cat

info@riuraueditors.cat

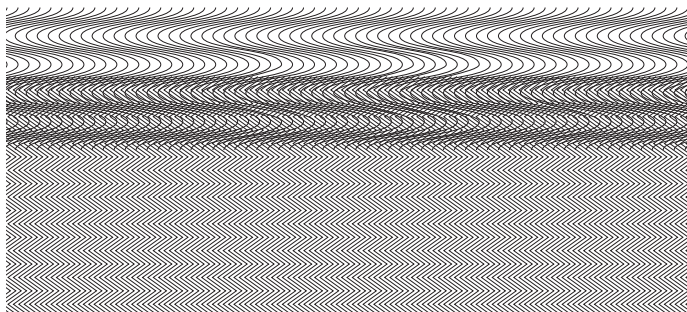
Disseny gràfic: David Torrents

Il·lustració: Pere Ginard

Impressió: Romanyà-Valls

ISBN: 978-84-937037-0-7

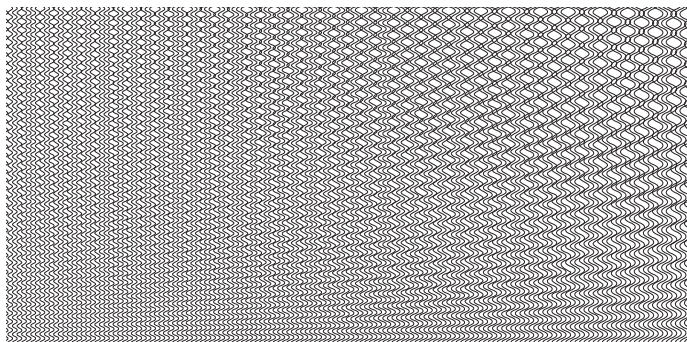
Dipòsit legal: B-14.753-09

Goethe

Faust

Traducció de Jaume Ortola
Presentació de Guillem Calaforra

ERDIUTORUS

CONSIDERACIONS PRELIMINARS

¿QUI s'atreviria a escriure un text —pròleg, introducció o el que fos— per a encapçalar una nova traducció del *Faust* de Goethe? Probablement, només un savi o un temerari podrien acceptar un encàrrec d'aquesta mena. Un savi segur dels seus coneixements, o un temerari d'aquells que, com Siegfried, no coneixen la por. La meua situació, davant el llibre que té el lector a les mans, és ben fàcil d'entendre: escriure aquestes ratlles és una imprudència petulant per la meua part, un risc sense cap èxit possible, atesa la immensitat del monument que ens espera en les pròximes pàgines. Més li valdria, al lector, anar directament als versos que obren aquesta descomunal obra mestra, als versos de la dedicatòria en què Johann Wolfgang Goethe dialoga amb la seua pròpia obra i enceta un dels llibres fonamentals de la cultura europea.

Us acosteu de nou, vagues figures,
que antany ja us va mostrar als meus ulls tèrbols.

Un començament definitiu i immortal, amb paraules gravades en marbre, que ara mateix, mentre escric aquesta presentació, tenen per a mi ressonàncies molt personals i concretes. Uns ecos propers, que enllacen de manera directa amb la insensatesa de reclamar l'atenció del lector tot just a les portes de l'univers bigarrat i complex del *Faust*. He de confessar que tinc motius personals de molt de pes per a haver acceptat el repte en qüestió: una casual i secreta afinitat amb l'autor d'aquesta traducció, una felicitat coincidència que me'l fa proper. Uns quants anys enrere, quan tenia la il·lusió de convertir-me en traductor, vaig cometre la gosadia de mesurar forces amb alguns dels meus fragments preferits del *Faust*. El meu referent era, sobretot, la passió amb què havia llegit la traducció de Carles Riba de l'*Odissea*, i aquelles provatures meues se'n van ressentir, justament. Tot plegat, un episodi insignificant.

O no tan insignificant, si l'interpretem com a indicatiu d'alguna realitat de més abast. I és que, és clar, el meu contacte amb les traduccions hispàniques del *Faust* m'havia deixat des del principi una insatisfacció constant. La reedició de la versió catalana de Josep Leonart (1938) va desvetllar una alegria justificadíssima, però ambivalent. Vist des d'una distància de més de mig segle, el *Faust* de Leonart produeix sorpresa i admiració, però també ens deixa una mica *fora* del llibre. Lingüísticament ens resulta un punt aliè, ha envellit de manera perceptible; com a traducció, la seua relació amb l'original respon a paràmetres d'una altra època. L'impuls de tornar a traduir-lo, que el sotasignat va obeir amb innocent alegria, responia a una lògica comprensible. Ni més ni menys, la mateixa que cent anys enrere havia impulsat aquell inquiet poeta que era Joan Maragall —tot i les seues conegudes limitacions pel que fa al domini de l'alemany— a envascar-se amb el laberint goethià.

El cas és que, tal com insinuava Paul Ricoeur, tota nova traducció és també un *comentari implícit* sobre les precedents. La traducció que ara ens ofereix Jaume Ortolà no és una excepció en aquest sentit. En aquesta versió del *Faust*, el jove i audaç traductor de Benissa hi ha abocat amb paciència benedictina anys de treball acurat, al servei d'una passió inaudita i civilitzadíssima. El resultat no sols és una nova traducció, sinó també una reflexió profunda sobre els anteriors intents de dominar el llibre de Goethe en llengua catalana. Cadascú interpretarà el comentari implícit de Jaume Ortolà a la seua manera, és clar; jo hi veig una certa reivindicació del llenguatge saborós i vivaç de Maragall, però també un just homenatge al magnífic esforç de Leonart. No ens enganyem: aquest nou *Faust* no és *noucentista*, però tampoc no és un *Faust* «popular». Per descomptat que, en la seua traducció, Ortolà ens fa oblidar definitivament aquelles desgraciades versions en prosa —i en prosa anti-poètica!— que perpetraven fa anys els «negres» d'alguns

reputats traductors espanyols; però aquest *Faust*, en vers i amb un llenguatge ric, subtil, retòricament treballat, es llegeix amb una fluïdesa que hauríem desitjat trobar en la recreació de Lleonart.

Al capdavant es tracta d'això, precisament. El *Faust* alemany és un text exigent, sovint esquerp i cultíssim, però també amb un ritme hipnòtic en molts moments, ple de diferents registres, de paròdies d'estils diversos. No es deixa reduir a floritura verbal *carneriana*, per dir-ho així. El traductor sap que, si vol reproduir el llibre de Goethe en la seua llengua, hi ha un nivell de «classicisme» que ha de respectar, i per sota del qual es passa a traïr l'original. En conseqüència ha de trobar un equilibri —idea ben goethiana, per cert— entre la *naturalitat* i l'elaborat refinament culte i apollini. Per això, Jaume Ortola ens proporciona un *Faust* versificat i alhora lingüísticament accessible al lector actual, equidistant entre la fidelitat al text original i l'ambició de fer-lo atractiu en un català no gens pretensios.

He estat a punt d'escriure *valencià*, en cursiva, en la frase anterior. Ho he evitat per no caure en una metonímia que es podria malentendre. En aquest *Faust*, el traductor aposta amb valentia per una coloració menys *demòtica* del que és habitual aquests últims anys en el «català matisadament valencià» d'alguns dels nostres traductors més reputats. La tradició de Salvador, Sanchis Guarnier, Valor i Ferrer Pastor reapareix ací, amb molt bon criteri, i encara complementada amb un cert policentrisme lèxic. Es tracta d'una dada no gens anecdòtica, sinó ben significativa. Implica una opció fins a cert punt arriscada, contra corrent. I podríem dir que li afegeix encara un valor addicional, si és que calia.

Els exemples de fins a quin punt aquesta traducció *comenta* les anteriors es podrien multiplicar amb facilitat, però ens limitarem a un parell d'importantíssims passatges de la primera part del *Faust* que situen molt bé els paràmetres de l'obra. Un dels meus preferits és la intervenció en què Me-

fistòfil, amb la seua inquietant lucidesa, exposa a la deïtat la seua opinió sobre la natura humana (vv. 283-292):

*Ein wenig besser würd' er leben,
Hätts't du ihm nicht den Schein des Himmelslichts gegeben;
Er nennt's Vernunft und braucht's allein
Nur tierischer als jedes Tier zu sein.
Er scheint mir, mit Verlaub von Euer Gnaden,
Wie eine der langbeinigen Zikaden,
Die immer fliegt und fliegend springt
Und gleich im Gras ihr altes Liedchen singt;
Und läg' er nur noch immer in dem Grase!
In jeden Quark begräbt er seine Nase.*

La versió de Maragall és d'una deliciosa ingenuïtat, i amb la seua vetusta ortografia ho expressava així:

Jo crech qu'aniria un xic menys malament
si no li haguessis donat aquell raig de ta llum divina.
Ell ne diu rahó y no mes s'en sab servir
per ferse mes bestia que les bestias.
A mi se m'afigura, parlant ab perdó,
com una cigala
que va mitj volant y mitj saltant ab sas grans camas,
per l'herba dels camps cantant sempre la mateixa cançó.
I encara, no se'n mogués de l'herba,
perque lo cert es que tot sovint fica el nas en el llot.

Lleonart ho converteix en una mena de florida paràfrasi, d'aristocràtica bellesa:

[...] Millor viuria
sense el reflex de cel que li donares,
perquè ara se'n preval: en diu raó,
i només se'n serveix per fer pitjor
que els animals que al seu voltant posares.
Me'l figuro —si hi ha permís, Altesa—

l'insecte camallarg, que aquí fa un salt,
 allà un vol, però acaba sempre igual
 amb l'enutjós ric-ric, colgat a la devesa.
 I s'ajagués a l'herba solament!
 En qualsevulla toll el nas enterra.

Hi ha algú que intentà desviar-se una mica menys del text
 alemany, però amb resultats discutibles:

Viuria una mica millor
 Si el raig de llum del cel no li haguessis donat;
 En diu «raó», i només ho vol
 Per a ser més bestial que les bèsties.
 Em sembla, amb permís de Vostra Mercè,
 Com una cigala de llargues potes,
 Que sempre vola, i volant salta,
 I a l'herba segueix amb la cançoneta.
 Si almenys jagués encara damunt l'herba!
 Fica sempre el seu nas en qualsevol fotesa.

Finalment, la traducció que ací presentem ho resol amb
 molta més traça:

Un poc millor podria viure,
 si no li haguesses dat la llum del sol celeste,
 en diu raó i sols li serveix
 per a ser més brutal que tots els bruts.
 Em sembla, amb el permís de Vostra Senyoria,
 com la cigala camallarga
 que sempre vola i volant saltirona
 i en l'herba canta una vella corrandà.
 Encara bo si s'estigués a l'herba!
 En tot merder ha de ficar el nas.

L'equilibri entre la fidelitat al text i el servei a la llengua
 d'arribada no és una tasca fàcil, això ho sap tothom, i de-
 mana un treball intens, minucios fins a l'obsessió. Aquest

esforç es caracteritza, paradoxalment, per la seua invisibilitat: quan és reeixit, quan la traducció funciona, és quan el lector no percep la complexa tasca d'elaboració que això té darrere. Tornem a comprovar-ho amb un dels moments clau de l'obra, el primer monòleg de Faust. Allà on el text deia

*Habe nun, ach! Philosophie,
Juristerei und Medizin,
Und leider auch Theologie!
Durchaus studiert, mit heißem Bemühn.
Da steh' ich nun, ich armer Tor!
Und bin so klug als wie zuvor;
Heiße Magister, heiße Doktor gar,
Und ziehe schon an die zehen Jahr,
Herauf, herab und quer und krumm
Meine Schüler an der Nase herum –
Und sehe, daß wir nichts wissen können!
Das will mir schier das Herz verbrennen.*

Maragall en donava una lectura de ritme desassossegat, amb inconfusible *sabor d'època*:

Filosofia, medicina, jurisprudència, ai! i fins teologia, tot ho he estudiat amb afany gran; aquí m'estic com un beneït i sóc tant savi com abans. Prou sóc doctor, sóc mestre, el mestre! i ja fa anys que an els deixebles meus els faig anar per tot allà hont m'escau, d'amunt, d'avall, de tort i de travers; pro veig que es impossible saber res, i això es lo que'm corseca.

Leonart es va escarrassar per atorgar-li una forma poèticament atractiva, una mica menys preocupat per l'exactitud, i en gran part hi va reeixir:

Conec el Dret, la Medicina,
sóc filòsof; teòleg, per més mal,

i aquí m'estic, pobre mortal,
 tan negat com abans. Jo no sé quina
 falla em feia el "Magíster" i el "Doctor"
 — deu anys menant per plaça i carreró
 els meus alumnes. Em recrema
 veure que l'home no sap res de res.

Pels anys vuitanta del segle passat Carme Serrallonga, en una versió de l'*Urfaust* per a l'escena, sacrificava la poesia a favor d'un respecte escrupolós del sentit:

He estudiat amb ardent afany, ai!, filosofia, medicina, jurisprudència i, per desgràcia, també teologia. I aquí em teniu, pobre boig, tan savi com abans. Sóc doctor i professor, sí, i fa ben bé deu anys que meno pel nas els meus deixebles per allà on em sembla, amunt i avall i de tort i de través... Però veig que no podem saber res, i el cor se me'n recrema.

Jaume Ortola pren un aristotèlic camí intermedi, i el resultat no defrauda:

Ai las!, he estudiat filosofia,
 jurisprudència i medicina,
 —també teologia, per desgràcia!—,
 amb un afany minucios i ardent.
 I ací m'estic, pobre idiota!
 Sóc tan savi com ho era abans,
 em diuen mestre, doctor fins i tot,
 i fa ben bé deu anys que vaig
 amunt i avall, d'ací d'allà,
 arrossegant pel nas els meus alumnes...
 I veig que res no es pot saber!
 Això de poc no em crema el cor.

Crec que amb aquest tast n'hi ha prou. Les notes que afegeix el traductor —sintètiques i molt correctes, eficaces—

recullen informacions ben rellevants per a la comprensió del text, coses que el lector mitjà en alguns moments potser no recorda o no coneix, i sense les quals resulta impossible d'entendre de què parla Goethe.

Si aquesta fos una cultura *normal*, tindríem a la nostra disposició no una, ni dues, ni tres, sinó un bon estol de traduccions i versions diverses d'una obra tan imprescindible com el *Faust*. Però en un país que ni tan sols no té exemplars solvents de moltes de les seues pròpies aportacions cabdals a la cultura europea —començant per la més gran de totes, l'obra de Lull— remarcar això sembla una banalitat imperdonable, una implícita acusació que produeix vergonya. Pròpia i aliena. En qualsevol cas, els qui encara s'estimen l'impopular costum de llegir gran literatura faran bé de gaudir del llibre que ací ens fa a mans Jaume Ortola. Al qual, he d'admetre-ho, li tinc una enorme enveja pel fet d'haver menat a bon port, amb èxit i solvència, aquesta gesta colossal.

Fa anys vaig sentir sovint com un insigne sociòleg nostrat repetia, amb insistència: «Tot és en el *Faust*, la versió corregida i millorada de la Bíblia!». Deixant a banda la part de *boutade* que això té, reconec que sempre he pensat, des d'aleshores, que és una gran veritat. Ho confirme: tornar a Goethe, a *aquest* Goethe, ens fa una mica menys bàrbar i contribueix a reconciliar-nos amb la natura humana, fins on això és possible en els temps que corren. Potser no tenia raó Mefistòfil en aquelles paraules que he evocat més amunt. Sí, potser l'esperit que sempre nega no l'encertava del tot, si més no. Aquest llibre en seria una prova convincent, i la meua obligació és deixar-ne constància. Amb gratitud, amb admiració.

Guillem Calaforra
Foiós, febrer del 2009

CRITERIS DE TRADUCCIÓ

En poques obres literàries la forma poètica té una relació tan estreta amb el contingut com en el *Faust* de Goethe. Cada personatge, cada estat d'ànim, cada situació del drama va lligat a un tipus de versificació particular, amb el seu ritme i la seua rima. La varietat formal del text alemany és enorme, i una traducció només pot aspirar a deixar intuir tota aquesta riquesa. En la meua versió he prescindit de la rima, llevat d'alguns moments en què crec que no desentona o d'algun punt en què és imprescindible per a l'argument. He intentat, això sí, reproduir la mètrica de l'original. Certament hi ha versos allargats i escurçats, però he procurat que els canvis respectessen tant com fos possible el context mètric en què es troba cada vers.

Jaume Ortola

Faust

Una tragèdia

DEDICATÒRIA¹

Us acosteu de nou, vagues figures,
que antany ja us vau mostrar als meus ulls tèrbols.

¿Aquesta volta intentaré aferrar-vos?
¿Mon cor s'inclina encara a aquell miratge?

Us apinyeu! Doncs bé, podeu regnar
sorgint de baf i boira al meu voltant;
el meu pit s'estremeix, rejoyenit,
per l'alè màgic de la vostra rua.

5

D'alegres dies em porteu imatges
i moltes ombres estimades s'alcen;
com una antiga falla mig extinta,
rebrotà l'amistat, l'amor primer;
el dolor es renova, torna el plany
al foll curs laberíntic de la vida
i recorda els amats que en belles hores,
frustrats pel destí, abans de mi partiren.

10

15

Els esperits a qui cantí primer
no sentiran les pròximes cançons;
s'ha dissipat la gentada amistosa,
s'ha extingit, ai, el ressò original.

20

La meua pena² canta a gent estranya,
el vostre aplaudiment m'angoixa el cor.
I aquell qui antany pel meu cant s'alegrava,
si encara és viu, dispers erra pel món.

I em ve un anhel llargament oblidat
d'aquell greu, plàcid regne d'esperits;
en imprecisos tons ara s'enlaira

25

1. Aquesta dedicatòria, el primer dels tres pròlegs de l'obra, tracta de les relacions entre poeta, obra i públic, i parla no de l'inici o del final sinó de la represa de l'activitat poètica.

2. *Lied* ('pena') va ser un error d'impremta per *Lied* ('cançó'). Sembla que Goethe va oblidar o no va voler esmenar aquesta errata en edicions posteriors.

el meu cant murmurat com d'arpa èlica;
m'esborrone i el plor segueix el plor,
30 el cor sever se sent suau i tendre.
El que posseesc, ho veig com molt al lluny
i allò extingit se'm fa realitat.

PRELUDI EN EL TEATRE³

Director. Poeta dramàtic. Personatge còmic.

DIRECTOR

Vosaltres dos, que tan sovint
 m'heu assistit en penes i ànsies,
 digueu, en terres alemanyes, 35
 ¿què espereu de la nostra empresa?
 Jo voldria complaure la gentada,
 sobretot perquè viu i deixa viure.
 Tenim les posts, les taules col·locades,
 i tot el món espera un espectacle. 40
 Ja seuen amb les celles cap amunt,
 relaxats, i desitgen ser sorpresos.
 Sé com aconseguir el gust del poble;
 mes tan perplex no ho havia estat mai:
 si bé no estan avesats al millor, 45
 han llegit una cosa de no dir.
 ¿Com ho farem perquè allò fresc i nou
 i amb contingut siga també plaent?
 Prou que m'agrada veure la gentada
 quan ve en torrent a la nostra tramoia 50
 i amb repetits esforços violents
 força l'estreta porta de la gràcia.⁴
 A l'alba, ja abans de les quatre,
 a empentes lluiten cap a la taquilla,
 i, tal com passa en temps de fam pel pa en el forn, 55
 quasi es trenquen el coll per una entrada.
 En gent tan diferent sols el poeta
 fa aquest miracle; fes-lo avui, amic!

3. La idea d'aquest pròleg fou suggerida a Goethe per un pròleg semblant del drama *Shakuntala* del poeta indi Kalidasa (segle iv–v dC).

4. Referència a la «porta estreta» d'entrada al Regne de Déu (Mateu 7,13–14).

POETA

No em parles de la massa bigarrada,
 60 perquè veient-la l'esperit ens fuig!
 Amaga'm l'agitada multitud
 que a desgrat nostre ens porta al remolí!
 No, guia'm al racó tranquil del cel
 on sols per al poeta goig pur brota,
 65 on amor i amistat, amb mà divina,
 cultiven l'abundor del nostre cor.

Ah!, allò que ens naix del més profund del pit,
 allò que llavis tímids barbotegen,
 adés fracassa, adés potser reïx,
 70 engolit per l'impuls de l'instant bàrbar.
 Sovint han de passar primer molts anys
 fins que apareix la forma consumada.
 El que brilla ha nascut per a l'instant,
 l'autèntic resta en la posteritat.

PERSONATGE CÒMIC

75 No em vingueu ara amb la posteritat.
 Posat que jo me'n volgués ocupar,
 ¿als d'avui qui els divertiria?
 Volen això i això tindran.
 I la presència d'un brau minyó,
 80 jo crec, és sempre alguna cosa.
 Qui coneix l'art d'expressar-se amb encís
 no s'exaspera pel capritx del poble;
 desitja un auditori ampli
 per a commoure'l més segur.
 85 Sigueu honrats, mostreu-vos exemplars.
 Feu que la fantasia cante amb els seus chors,
 raó, seny, sentiment i passió;
 mes recordeu: no sense bogeria!

DIRECTOR

Sobretot cal que passen moltes coses!

Hom ve a mirar, hom el que vol és veure. 90
 Davant dels ulls ordireu moltes trames
 per a deixar bocabadat el públic,
 així us fareu una ampla anomenada,
 sereu un home molt amat.
 Sols amb la massa vencereu la massa, 95
 cadascú tria així el que més li agrada.
 Qui dóna molt, dóna varietat;
 i tothom ix satisfet del teatre.
 ¿Feu una peça? Feu-la igual a peces!
 Tal estofat ha de reeixir-vos; 100
 tan fàcil de servir, com fàcil d'idear.
 ¿De què serveix oferir un conjunt?
 Us l'esmicolarà igualment el públic.

POETA

No veieu que roí és un ofici semblant!
 Que poc convé a l'artista genuí! 105
 El pastitxo dels senyorets,
 veig, ja és màxima a casa vostra.

DIRECTOR

No m'ofèn gens ni mica un tal retret.
 L'home que vol treballar bé
 ha de tenir les millors eines. 110
 Vegeu: hi ha molta llenya per partir,
 i mireu per a qui escrivíu!
 Si a aquests els persegueix el tedi,
 aquells, farts vénen de banquets esplèndids,
 i —el més empipador de tot— 115
 molts vénen de llegir els periòdics.
 Ací ens vénen distrets, com a una mascarada,
 sols la tafaneria acuita els passos;
 les senyores s'abillen amb vestit de gala,
 sense honoraris també actuen. 120
 ¿Què somieu en l'altura poètica?
 ¿Què fa feliç un saló ple?

Observeu els nostres mecenes!

La meitat freds, la meitat bàrbars.

125 Un espera, després de l'obra, el joc de cartes,
l'altre una nit salvatge en braços d'una meuca.

¿Per què destorbeu, pobres necis,
amb tal fi les muses propícies?

130 Us dic: doneu-los més i sempre, sempre més,
i no us desviareu de l'objectiu.

Tracteu sols de confondre els homes,
satisfer-los és molt feixuc...

¿Què estimeu més? ¿Plaers o sofriments?

POETA

Vés a buscar-te un altre servidor!

135 ¿El poeta ha de fer malbé el dret màxim,
el dret humà atorgat per la natura,
per causa teua, sacrílegament?

¿Amb què commou ell tots els cors?

¿Amb què venç tots els elements?

140 ¿No és l'harmonia que li brolla dins el pit,
que en el seu cor torna a lligar el món?

Quan la natura força el fil etern

que en el fus giravolta indiferent,

quan la barreja dissonant de tots els éssers

145 sona com un penós xivarri,

¿qui trenca el reng que flueix sempre igual,
reviscolant-lo i fent-lo moure amb ritme?

¿Qui crida el singular a consagració
universal, on sona en un acord magnífic?

150 ¿Qui enfureix la tempesta de les passions?

¿Qui encén el roig del vespre en l'esperit sever?

¿Qui estén totes les belles flors de primavera
al pas de la seua estimada?

¿Qui trena verdes fulles anodines

155 en les corones que honren tots els mèrits?

¿Qui assegura l'Olimp?⁵ ¿Qui uneix els déus?
La força humana encarnada en poeta.

PERSONATGE CÒMIC

Fes servir, doncs, les belles forces
i engega el negoci poètic
com una aventura amorosa! 160

Per atzar un s'acosta, s'enamora, romanceja,
i a poc a poc és entrampat;
creix la dolçor, s'aviva la batalla,
és un encís, però arriba el dolor,
i, abans que ens n'adonem, és quasi una novella. 165

Fem també un espectacle així!
Preneu tan sols la rica vida humana!
Tothom la viu, no gaires la coneixen,
per on l'agafes és interessant.

Poca clarícia en imatges vives, 170
molts enganys i un rajet de veritat,
així es fabriquen els millors beuratges
que a tothom edificuen i refresquen.

Així congregareu la flor dels joves,
que escoltarà la revelació; 175
tots els esperits tendres mamaran
melangiosos de la vostra obra.

Amb això o amb allò s'emocionen,
cadascú hi veu el que duu dins del cor.
Estan dispostos igual a riure que a plorar, 180
ells honren l'ímpetu, els encisa l'aparença;
a aquell que està acabat, res no el complau,
qui està creixent sempre serà agraït.

POETA

Torneu-me, doncs, de nou els temps
en què també creixia jo, 185

5. L'Olimp és la muntanya sagrada de Grècia, on els antics grecs situaven l'imperi dels déus i dels herois.

quan una font de cants fogosos
 fluïa sense aturador,
 la boira m'ocultava el món,
 el brot prometia miracles
 190 i jo colliria mil flors
 que omplirien totes les valls.
 Res no tenia i era prou:
 l'afany de veritat i el goig de la quimera.
 Torne la passió indomable,
 195 la fonda, dolorosa joia,
 poder d'odi, força d'amor!
 Retorneu-me la joventut!

PERSONATGE CÒMIC

La joventut, amic, en tot cas et caldrà
 quan l'enemic t'estreny al camp,
 200 quan amb furor del coll se't pengen
 les noies més encantadores,
 quan la corona de la cursa
 t'incita al lluny des de la meta,
 quan, acabat el ball frenètic,
 205 passes la nit emborratxant-te.
 Però en la coneguda lira
 tocar amb gràcia i coratge,
 vagarejar amb dolç encís
 cap al fi que un mateix es traça:
 210 aquest és, vells senyors, el vostre deure.
 I per això no us venerem més poc.
 L'edat no ens fa, com diuen, criatures,
 sinó que ens troba sent encara infants.

DIRECTOR

Vinga! Ja n'hi ha prou de paraules,
 215 mostreu-me fets també a la fi!
 Mentre afaïçoneu compliments,
 pot fer-se alguna cosa útil.
 ¿Què parleu d'inspiració?

No apareix mai en els qui dubten.
 Si gasteu aires de poeta, 220
 feu obeir la poesia!
 Vosaltres sabeu el que ens cal,
 volem xamar beguda forta.
 Fabriqueu-me-la ara mateix!
 Allò que no es fa avui, no es fa tampoc demà. 225
 No es pot deixar passar ni un dia.
 Que el determini audaç agafe
 pels cabells l'ocasió a l'acte;
 llavors, que no la deixi anar,
 que tire avant, perquè ha de fer-ho. 230

Sabeu que en l'escena alemanya
 tothom assaja el que li agrada.
 Avui, doncs, no m'estalvieu
 ni decorats ni maquinària!
 Useu els llumeners, gran i petit!⁶ 235
 Prodigueu-vos amb els estels.
 De foc i d'aigua, murs de pedra,
 feres i ocells, no en faltaran.
 Volteu així sobre els estrets taulons
 el cercle enter de la creació 240
 i camineu amb cautela rapidesa,
 de dalt del cel, pel món, fins a infern!

6. «Déu va fer els dos grans llumeners: un de més gran que governés el dia i un de més petit que governés la nit; va fer també les estrelles.» (Gènesi 1,16)

PRÒLEG EN EL CEL⁷

*El Senyor. Les hosts celestials.
Més tard, Mefistòfil.
Els tres arcàngels fan un pas avant.*

RAFAEL

El Sol entona a la manera antiga
càntics rivals amb els orbes germans⁸
245 i arrodoneix amb l'estrèpit del tro
el seu recorregut predestinat.
Aquesta vista envigoreix els àngels,
encara que cap d'ells no ho pot comprendre;
les teues sublimes obres insondables
250 són glorioses com el primer dia.

GABRIEL

I veloç, insondablement veloç,
l'esplendor de la Terra giravolta;
la lluïssor del paradís alterna
amb la profunda nit esgarrifosa;
255 en torrents amples escumeja el mar
rompent en les rocoses fondalades,
i mar i roques són arrossegats
en el veloç, perpetu curs de l'orbe.

MIQUEL

I els temporals bramen a qui pot més,
260 de mar a terra i de terra a mar;
i, enfurismats, formen al seu voltant
una cadena de potent efecte.
La devastació del llamp relluu

7. Aquest pròleg s'inspira en el diàleg entre Déu i l'Acusador del llibre de Job (Job 1,6–12).

8. Referència a l'harmonia de les esferes, una antiga teoria d'origen pitagòric que considera que l'univers i els cossos celestes, igual que la música, es regeixen per relacions numèriques harmonioses.

precedint el sender de la tronada.
 Però els teus missatgers, Senyor, veneren
 la mudança serena del teu dia.

265

ELS TRES

Aquesta vista envigoreix els àngels,
 encara que cap d'ells no et pot comprendre;
 i totes les sublims grans obres teues
 són glorioses com el primer dia.

270

MEFISTÒFIL

Ja que t'acostes, oh Senyor, de nou
 i vols saber com ens va tot per casa,
 i ja que sempre t'ha agradat de veure'm,
 heus-me ara ací també entre els teus servents.

Disculpa, no sé dir mots elevats
 i fins i tot l'ample món m'escarneix;
 cert que el meu *pathos*⁹ et faria riure,
 si del riure no haguesses perdut l'hàbit.

275

De sols i mons no tinc res a explicar,
 mire tan sols com s'escarrassa l'home.

280

El petit déu del món¹⁰ té sempre el mateix demble
 i és tan extravagant com ho era el primer dia.

Un poc millor podria viure,
 si no li haguesses dat la llum del sol celeste,
 en diu raó i sols li serveix
 per a ser més brutal que tots els bruts.

285

Em sembla, amb el permís de Vostra Senyoria,
 com la cigala camallarga
 que sempre vola i volant saltirona
 i en l'herba canta una vella corrandà.

290

Encara bo si s'estigués a l'herba!
 En tot merder ha de ficar el nas.

9. Terme grec, usat en el sentit, ací evidentment irònic, de solemnitat.

10. Mefistòfil, mestre de la citació irònica, fa servir una fórmula habitual entre els segles XVI i XVIII per a referir-se primer als prínceps i després als homes en general.

EL SENYOR

¿No tens una altra cosa a dir-me?

¿Sempre véns sols per acusar?

295 ¿Per a tu no hi ha res de bo a la terra?

MEFISTÒFIL

No, Senyor! Allò ho trobe ben podrit, com sempre.

Els homes em fan pena en la seua misèria.

Ni jo mateix, als pobres, els vull molestar.

EL SENYOR

¿Saps qui és Faust?

MEFISTÒFIL

¿El doctor?

EL SENYOR

El meu servent!

MEFISTÒFIL

300 I tant! Ell us serveix singularment.

No és mundanal la vianda del boig.

El frenesí l'impulsa lluny

i mig coneix la seua insensatesa;

del cel segueix ell els estels més bells

305 i de la terra els apetits més alts;

res de proper, res de llunyà

no satisfà el seu pit convuls.

EL SENYOR

Encara que em serveix desconcertat,
aviat el duré a la lucidesa.

310 Quan l'arbre reverdeix, el pagès sap
que l'any vinent flors i fruits l'ornaran.

MEFISTÒFIL

¿Què us hi jugueu? Encara l'heu de perdre,
si em doneu el permís per a guiar-lo
a poc a poc al meu camí.

EL SENYOR

315 Tant com visca ell sobre la terra,
no et serà això mai prohibit;

l'home errarà tant com s'esforce.

MEFISTÒFIL

Us ho agraeisc; perquè amb els morts
no m'ha agradat mai tenir tractes.
M'estime més les galtes plenes, fresques.
Amb un cos mort no em trobe a gust;
em passa com al gat amb el ratolinet.

320

EL SENYOR

Bé, ho deixe tot al teu criteri!
Trau aquesta ànima del seu origen
i, en cas que pugues atrapar-la,
emporta-te-la avall pel teu camí,
i avergonyeix-te si has de confessar
que un home bo, en el seu confús afany,
és sempre conscient del camí recte.

325

MEFISTÒFIL

Bé! Però això durarà poc.
Aquesta aposta no m'angoixa gens.
Quan assoleisca el meu propòsit,
amb tota l'ànima atorgueu-me l'èxit.
Haurà de menjar pols, i amb ganes,
com la meua parenta, la famosa serp.¹¹

330

335

EL SENYOR

Pots presentar-te lliurement;
mai he odiat els teus semblants.
Dels esperits que diuen no,¹²
qui més poc em destorba és l'ironista.
L'activitat de l'home fàcilment s'adorm,
ell aviat prefereix el repòs;
per això li regale aquest company,

340

11. La serp del relat del Jardí de l'Edèn (Gènesi 3) és considerada el temptador arquetípic, i per això és relacionada amb el diable.

12. En aquests versos es defineix l'essència de Mefistòfil. Això ho tornarem a trobar explicat per Mefistòfil mateix en la primera part (vv. 1335–1344) i per una esfínx en la segona part (vv. 7134–7137).

que burxa, empeny i ha de fer de dimoni.
 Però vosaltres, fills de Déu legítims,¹³
 345 gaudiu de la bellesa rica i viva!
 Que el que esdevé, el que sempre viu i crea,
 us envolte en el clos propici de l'amor,
 i el que sura en imatges vacil·lants
 refermeu-ho amb idees permanents!

El cel es tanca, els arcàngels es dispersen.

MEFISTÒFIL, *sol*:

350 De tant en tant m'agrada veure el Vell,
 i prou me'n guardo, de renyir-hi.
 És molt bonic, d'un gran Senyor, parlar
 tan humanal amb el mateix dimoni.

13. Els àngels són els fills legítims de Déu en contraposició als dimonis, que són els fills renegats de Déu, els àngels caiguts.

PRIMERA PART DE LA TRAGÈDIA

NIT

En una cambra gòtica estreta i de volta elevada, Faust seu inquiet en la cadira de braços del seu escriptori.

FAUST

Ai las!, he estudiat filosofia,
 jurisprudència i medicina, 355
 —també teologia, per desgràcia!—,¹⁴
 amb un afany minuciós i ardent.
 I ací m'estic, pobre idiota!
 Sóc tan savi com ho era abans,
 em diuen mestre, doctor fins i tot.¹⁵ 360
 I fa ben bé deu anys que vaig
 amunt i avall, d'ací d'allà,
 arrossegant pel nas els meus alumnes...
 I veig que res no es pot saber!
 Això de poc no em crema el cor. 365
 Sens dubte sóc més llest que tots els fatus,
 doctes, mestres, escribes i frarots.
 No em turmenta cap dubte, cap escrúpol,
 ni tinc por de l'infern ni del dimoni...
 En canvi, em falta també tota joia. 370
 No us penseu pas que sàpiga res bé,
 no us penseu pas que puga ensenyar res

14. Des de l'edat mitjana fins a la fi del segle XIX, les universitats van tenir quatre facultats: filosofia, dret, medicina i teologia. Faust ha estudiat, doncs, tot el que es podia estudiar en el seu temps.

15. Els títols universitaris que es podien assolir, en ordre de menor a major importància, eren: *magister*, professor i doctor. El títol de doctor era molt més excepcional que en l'actualitat.

que convertesca o que millore els homes.
 No tinc tampoc diners ni béns,
 375 ni honors ni glòries del món.
 Ni un gos voldria viure així més temps!
 M'he lliurat a la màgia¹⁶ per veure
 si la boca, el poder de l'esperit
 podien revelar-me algun misteri.
 380 Que amb amarga suor no em calga més
 reconèixer allò que no sé encara.
 Que descobreisca les forces ocultes
 que regeixen el curs de l'univers.
 Vull veure els gèrmens de la creació
 385 i no remenar més entre paraules.

Que veges tu, oh Lluna plena,
 per últim colp el meu turment,
 tu, a qui he vetllat a mitjanit
 tan sovint en aquest pupitre!
 390 Llavors entre papers i llibres
 te'm presentaves, trista amiga!
 Si pogués pels cims de les serres
 anar a la bella llum teua,
 amb esperits surar per les cavernes,
 395 pels prats vagar en la teua penombra,
 de tot fum docte deslliurar-me,
 i, sa, banyar-me en el teu rou.

¿Què? ¿Encara en aquesta presó?
 Maleït clot emparedat,
 400 on fins l'amada llum del cel
 s'enfosqueix passant pels vitralls.
 Restret per aquest munt de llibres
 que el cuc arna i la pols cobreix,

16. Hi ha una diferència entre màgia «blanca» o «natural» i màgia «negra» o «demoníaca». Totes dues busquen una comprensió i un domini més gran de la natura, però només la segona implica una relació amb esperits malignes.

a l'entorn dels quals hi ha enganxats
 papers fumats fins dalt la volta; 405
 envoltat de tubs i de gerres,
 abarrotat de ferramenta,
 atapeït d'ancestrals mobles...
 Això és el teu món! I això es diu un món!

I tu preguntes per què el cor 410
 t'oprimeix dins del pit, frisós,
 per què un dolor inexplicable
 et lleva la vitalitat.

En lloc de la natura viva
 que Déu insuflà dins dels homes, 415
 t'envolta fum i podridura,
 esquelets, cranis, membres morts.

Fuig! Fora! Corre a l'ample món!
 I aquest llibre ple de misteris,
 escrit pel mateix Nostradamus,¹⁷ 420
 ¿no t'és prou bona companyia?
 Sabràs l'òrbita dels estels;
 quan la natura t'alliçone,
 se't desclourà el poder de l'ànima
 com un esperit parla a un altre. 425

En va la reflexió eixuta
 t'explicarà els símbols sagrats.
 Esperits, prop de mi planeu;
 responeu-me ara, si em sentiui!

*Obre el llibre i veu el símbol del Macrocosmos.*¹⁸

Quin goig sorgeix d'aquesta visió 430
 que em penetra de colp tots els sentits!

17. Nostradamus (1503–1566) fou un metge i astròleg provençal, famós per les seues profecies, però que no escrigué llibres de màgia.

18. El Renaixement reprèn les doctrines gregues que veïen una correspondència entre l'home (el Microcosmos) i l'univers (el Macrocosmos), i establien una relació entre planetes, metalls i òrgans humans; per exemple: Sol–or–cor, Lluna–plata–cervell, Júpiter–estany–fetge, etc.

Em sent jove, sagrada benaurança
 que em corre ardent pels nervis, per les venes.
 ¿Va ser un déu qui dibuixà aquests símbols,
 435 que em calmen el furor intern,
 m'omplen de joia el pobre cor
 i amb enigmàtica potència
 em mostren els poders ocults de la natura?
 ¿Sóc un Déu? Tot se'm fa tan clar!
 440 En aquests traços purs contemple
 davant meu la natura creadora.
 Per fi entenc ara allò que diu el savi:
 «El reialme dels esperits no és clos;
 ho és la teua ment, el teu cor és mort.
 445 Amunt, deixeble, banya infatigable
 en l'alba la teua ànima mundana!»

Contempla el símbol.

Com cada part es teixeix en un tot!¹⁹
 Com cada cosa actua i viu en l'altra!
 Com els poders del cel pugen i baixen
 450 i es passen de mà en mà els poals daurats!
 Amb ales de fragància sagrada
 de dalt del cel penetren per la terra
 harmonies que inunden l'univers!

Quin espectacle! Ai, però espectacle sols!
 455 ¿On et puc atrapar, natura eterna?
 ¿On trobaré els teus pits, font de la vida,
 dels quals cel i terra es nodreixen?
 Cap allà s'agombola el pit marcit.
 Brolleu, rageu i jo en va m'esllanguesc.

19. La descripció d'aquest paràgraf correspon a la imatge renaixentista del Macrocosmos i el Microcosmos. Les «ales de fragància sagrada» recorden la imatge de l'escala de Jacob amb els àngels pujant i baixant (Gènesi 28,10–19).

*De mala gana passa uns quants fulls i contempla
el símbol de l'Esperit de la Terra.²⁰*

Que diferent actua en mi aquest símbol! 460
 Tu, Esperit de la Terra, m'ets més pròxim,
 ja sent créixer les meues energies,
 ja m'inflame tot jo com d'un nou vi.
 Sent el valor per a llançar-me al món,
 per a sofrir mal i joia mundans, 465
 per a enfrontar-me a tota tempestat
 i no dubtar en el cruix del naufragi.
 S'enuvola allà dalt...
 La Lluna amaga la seua claror...
 S'esmorteeix la llàntia! 470
 Trau fum... Raigs vermells em llampeguen
 per damunt del cap... Bufa
 un calfred des de dalt la volta
 que m'abraona.
 Et sent al meu voltant, esperit implorat. 475
 Revela't!
 Ah! Com m'esquinça el cor!
 Amb sensacions noves
 s'agiten tots els meus sentits!
 Sent que tot el meu cor se't lliura. 480
 Fes-ho! Sí, encara que em coste la vida!
*Engrapa el llibre i misteriosament pronuncia el símbol de l'Esperit.
 Una flama vermella llampega i l'esperit apareix en la flama.*

ESPERIT

¿Qui em crida?

FAUST, *girant-se*:

Visió espantosa!

20. Mentre que el Macrocosmos simbolitza una contemplació elevada i mística de l'univers, l'Esperit de la Terra representa l'activitat física i la implicació en la vida mundana; és l'esperit de la natura, dels elements, no és demoníac, pertany a la «màgia blanca». No hi ha un lligam clar entre la invocació de l'Esperit de la Terra i l'aparició diabòlica posterior de Mefistòfil.

ESPERIT

Amb força m'has arrossegat,
fa temps que xucles de la meua esfera,
485 i ara...

FAUST

No aguante aquesta visió!

ESPERIT

Has sospirat per contemplar-me,
veure'm el rostre i sentir-me la veu;
la teua súplica m'ha conquistat.
Heus-me ací... ¿Quin temor tan miserable
490 tens, superhome? ¿On és el clam de l'ànima?
¿On és el pit que dintre seu creà, dugué,
conreà un món que, amb tremolor joiosa,
inflan-se, s'igualà a nosaltres, esperits?
¿On ets, tu, Faust, de qui em retruny la veu
495 i amb tots els seus poders en mi penetra?
¿Ets tu qui de flairar el meu alè
tremola en els abismes de la vida,
un cuc covard que s'arrossega?

FAUST

¿Fugir de tu, espectre flamejant?
500 Sóc jo, sóc Faust, i sóc el teu igual.

ESPERIT

En vida un riu, i en fets tempesta,
vaig amunt i avall,
teixesc ací i allà,
bressol i sepultura,
505 un mar etern,
un teixit canviant,
una vida ardent:
així duc el teler brunzent del temps
i teixesc el vestit vivent de Déu.

FAUST

510 Tu que has corregut l'ample món,

esperit trafegós, que prop em sent de tu!

ESPERIT

Als esperits que entens t'iguales.

No a mi!

Desapareix.

FAUST, *defallint*:

No a tu!

¿A qui, llavors?

Jo, imatge fidel de Déu!²¹

I ni tan sols el teu igual!

Truquen a la porta.

Oh mort! Ja sé qui és..., és el meu fàmul...²²

S'ha fet malbé el meu goig més bell!

Que el sorneguer insuls destorbe

aquest esplet de visions!

515

520

Entra Wagner²³ amb bata i gorra de dormir, una llàntia a la mà.

Faust es gira irritat.

WAGNER

Perdoneu! He sentit que declamàveu.

¿Del grec, sens dubte, una tragèdia?

En aquest art voldria fer negoci,

perquè avui dóna molts bons resultats.

He sentit exalçar sovint

que un actor pot alliçonar un clergue.

525

FAUST

Sí, quan el clergue és un actor,

com bé pot ser el cas avui.

21. Gènesi 1,27.

22. Fàmul, en llatí clàssic, significa criat. En el neollatí dels segles XVI i XVII es refereix a l'ajudant d'un professor.

23. Goethe utilitza la figura de Wagner per a representar aspectes de la cultura del segle XVIII que vol ridiculitzar: la fe en les capacitats racionals de l'home, l'optimisme del progrés, l'edificació moral com a propòsit essencial de l'art, les habilitats retòriques com a mitjans fonamentals, etc. Faust expressa la crítica d'aquests valors amb el llenguatge típic de l'*Sturm und Drang*, el de la generació del jove Goethe.

WAGNER

530 Ail, quan un es confina dins el seu museu²⁴
i veu el món sols els dies de festa,
de lluny, només amb els binocles,
¿com l'ha de dirigir amb persuasió?

FAUST

Quan no sents res, no aconsegueixes res,
535 si de dins l'ànima no brolla
i amb delit pur i vigorós
s'emporta el cor dels oïdors.
Però seieu! Apedaceu,
cuineu estofats recalfats,
540 atieu flames esquifides
des del vostre pilot de cendres.
De nens i mones l'admiració,
si això és del gust del vostre paladar...
Mes mai no creareu de cor a cor,
545 si des de dins del cor no us ve.

WAGNER

Amb tot, l'èxit depèn de l'eloqüència.
Sé prou bé que a mi em falta encara molt.

FAUST

Busqueu el guany honradament!
No feu de boig amb cascavells!
550 No és gens difícil exposar
seny i raó per si mateixos.
I quan teniu res seriós a dir,
¿fa falta córrer rere les paraules?
Sí, els vostres parlaments encisadors,
555 en què teixiu garlandes de paper als homes,
són tan desagradables com el vent boirós
que bufa a la tardor entre les fulles músties!

24. El museu és, originàriament, el lloc sagrat de les muses. En el neollatí dels humanistes barrocs vol dir la cambra d'estudi d'un erudit.

WAGNER

Oh Déu! L'art és molt llarg,
 i és breu la nostra vida.²⁵
 Amb la meua ambició crítica
 tinc por que el cap i el cor se'm desbaraten.
 Que feixucs d'adquirir són els mitjans
 amb què ascendim cap a les fonts!
 I abans de fer la meitat del camí
 hem de morir, pobres diables.

560

565

FAUST

El pergamí, ¿aquesta és la font sagrada
 en la qual beus per apagar la set?
 No t'has guanyat el premi del refresc
 si no surt de la teua pròpia ànima.

WAGNER

Perdoneu! És un goig tan gran
 introduir-se en l'esperit del temps,
 veure tot el que antany els homes savis creien
 i com per fi després hem arribat tan lluny.

570

FAUST

Oh, sí, fins als estels llunyans!
 Bon amic meu, els temps de l'antigor
 ens són avui un llibre amb set segells.²⁶
 L'esperit del temps que dieu
 és, ben mirat, l'esperit dels senyors
 en el qual els temps s'emmirallen.
 És de debò sovint penós!
 Per a fugir-ne a la primera ullada.
 Poal de fem, cambra dels mals endreços,
 pel cap alt un ridícul drama històric,²⁷
 amb refinades màximes pragmàtiques

575

580

25. Versió del famós aforisme hipocràtic: «Ars longa, vita brevis».

26. Els set segells són un símbol de misteri (Apocalipsi 5,1).

27. Al·lusió a espectacles teatrals que explicaven històries de prínceps i estats, alguns dels quals van sobreviure en el repertori de marionetes.

TAULA

<i>Consideracions preliminars</i> , per G. Calaforra	5
<i>Criteris de traducció</i> , per J. Ortola	13

FAUST

DEDICATÒRIA	17
PRELUDI EN EL TEATRE	19
PRÒLEG EN EL CEL	26

PRIMERA PART DE LA TRAGÈDIA

Nit	31
Davant la porta de la ciutat	47
Cambra d'estudi	60
Cambra d'estudi [II]	73
Celler d'Auerbach a Leipzig	92
Cuina de bruixa	105
Carrer	117
Vespre	120
Passeig	125
A ca la veïna	127
Carrer	134
Jardí	136
Una caseta al jardí	143
Bosc i gruta	144
Cambra de Guida	149
Jardí de Marta	151
En el pou	156
Muralla de la ciutat	158
Nit	160
Catedral	166
Nit de Walpurgis	169
Somni de la nit de Walpurgis	184
Dia ombriu • Camp	192
Nit • Camp obert	194
Presó	195

SEGONA PART DE LA TRAGÈDIA

Acte primer

Paratge encisador	204
PALAU IMPERIAL	
Sala del tron	208
Àmplia sala amb estances contigües [La mascarada]	220
Jardí d'esbarjo	252
Una galeria fosca	259
Sales esplèndidament il·luminades	265
Sala dels cavallers	268

Acte segon

Una estreta cambra gòtica de volta elevada	277
Laboratori	286
NIT CLÀSSICA DE WALPURGIS	
Camps de Farsàlia	294
A l'alt Peneu	297
Al baix Peneu	304
A l'alt Peneu	314
Badies rocoses de la mar Egea	334

Acte tercer

Davant del palau de Menelau a Esparta	352
Pati interior d'un castell	376
L'escena es transforma completament [Arcàdia]	392

Acte quart

Alta muntanya	411
Al peu de la muntanya	422
Tenda de l'antiemperador	438

Acte cinquè

Contrada oberta	449
Palau	452
Nit profunda	458
Mitjanit	461
Gran pati del palau	466
Sepultura	470
Gorges muntanyoses	479
<i>Mapa de Grècia</i>	490
<i>Taula de continguts</i>	492

